נערה המאורסה פרק עשירי נדרים

רש"י — ר"ן — עב.

אי ריש דוקא נסיב סיפא משום ריש. כלומר לא תקשה סיפא לריש אע"ג דמריש שמעינן דגירושין כהקמה דמו וכסיפא שמעינן דכשתיקה דמו לא קשיין מהדדי לימא ריש דוקא דגירושין כי הקמה דמו והאי דלא תני סיפא (כ) שמע וגירשה משום דלא נסיב לה אלא משום ריש ותנא לא בעי לאוסופי מידי בסיפא טפי מריש: **אי"ג סיפא (ג)נמי דוקא.** דגירושין כשתיקה דמו: **הכא כמאי עסקינן בשלא שמע ארוס ראשון.** קודם שגירשה ואהכי מצי מיפר ארוס אחרון הא לאו הכי לא דגירושין כי הקמה דמו: **מאי איריא.** אי נתארסה לאחר בו ביום דמצי למיפר לה: **אפילו לאחר מאה ימים נמי.** אם נתארסה לאחר ליהוי ארוס אחרון מיפר הואיל ולא נראו לארוס ראשון: **אין הכי נמי אלא הכ"ע בשלא שמע ארוס ראשון אבל שמע אאב.** והואיל דבו ביום שמע צריך להפר בו ביום כדכתיב ביום שמעו: **הכא בנשואה עסקינן.** הא דקתני גירשה והחזירה כגון שנשאת ונדרה וגירשה ביום ששמע והחזירה בו ביום דעכשיו יצאה שעה אחת לרשות עצמה ואע"פ שהחזירה נעשית כנשואה לאחר דלא מצי מיפר דעכשיו הן קודמין כדתנן (לעיל דף עח.) זה הכלל כל שלא יצאת לרשות עצמה שעה אחת אביה ונעלה מפירין נדריה הא יצאה לרשות עצמה אין מפירין משום דאין הבעל מיפר בקודמין:

מתני'

ת"ש (ה) [א]אימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב בזמן שלא שמע הבעל או שמע והפר או שמע ושתק ומת בו ביום ואי אמרת גירושין כשתיקה דמו ליתני נמי או שמע וגירש מדלא תני הכי ש"מ גירושין כהקמה דמו אימא סיפא [ב]אבל אם שמע וקיים או שמע ושתק ומת ביום של אחריו אין יכול להפר ואי אמרת גירושין כהקמה דמו ליתני (ו) ואם שמע וגירש אלא מדלא קתני הכי ש"מ גירושין כשתיקה דמו אלא [ג]מהא ליכא למשמע מינה אי ריש דוקא נסיב סיפא משום ריש אי סיפא דוקא נסיב [ד]רישא משום סיפא ת"ש נדרה והיא ארוסה ונתגרשה ונתארסה בו ביום אפילו למאה אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה ש"מ גירושין כשתיקה דמו דאי כהקמה דמו מי מצי מיפר ארוס אחרון נידרי דאוקים ארוס ראשון הב"ע [ג]בשלא שמע ארוס ראשון אי הכי מאי איריא בו ביום אפילו לאחר מאה ימים נמי כשלא שמע ארוס ושמע האב [ד]דבו ביום הוא דמצי מיפר אבל מכאן ואילך לא מצי מיפר תא שמע [ד] נדרה בו ביום גירשה והחזירה בו ביום אין יכול להפר שמע מינה גירושין כהקמה דמו אמרי הכא בנשואה עסקינן והיינו טעמא דאין יכול להפר משום [ה]דאין הבעל מיפר בקודמין:

מתני'

ת"ש אימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב. כלומר לא תקשה סיפא למעלה (דף מח.): **אימא סיפא.** אדלייקת מריש דגירושין כהקמה דמו [דייק] מסיפא דכשתיקה דמו: **אי ריש דוקא.** דלא מצי למיתני גירושין משום דכהקמה דמו נסיב סיפא משום ריש דלא בעי למיתנא בסיפא גווני אחרנא אלא לאפוקינהו לגווני דריש. אי סיפא דוקא דלא מצי תני בסיפא גירושין משום דכשתיקה דמיין נסיב ריש משום סיפא דלא בעי למיתנא בריש אלא גווני [ה]דמצי לאפוקי להו בסיפא: **ת"ש נדרה והיא ארוסה וכו' ש"מ גירושין כשתיקה דמיין.** דכיון דקתני בו ביום על כרחין בלאיכא שמיעה עסקינן וקס"ד דשמיעה דארוס היא ולהכי תנא בו ביום לאשמועינן דגרושין כשתיקה דמיין דאי שמיעה דאב היא מאי רבותא כי קתני בו ביום: ודאיכא **בשלא שמע ארוס ושמע אב.** ומשום שמיעה דאב הוא דקתני בו ביום ולא לאשמועינן רבותא אלא דינא הכי הוא דכיון דאיכא שמיעה דאב דוקא בו ביום אבל למחר וליומא אחרינא לא: **ת"ש נדרה בו ביום וכו'.** וקס"ד דבארוסה עסקינן וקתני אין יכול להפר אלמא גרושין כהקמה דמיין והלכך על כרחך מתניתין דקתני בו ביום בשלא שמע ארוס ראשון ושמע אב עסקינן דאי שמע ארוס כיון שגרשה אפילו נתארסה בו ביום לא מצי מיפר: **אמרי הכא בנשואה עסקינן.** לעולם אימא לך דגרושין כשתיקה דמיין והכא הייט טעמא משום דבנשואה עסקינן או בתמילה או בסוף ומש"ה לא מצי מיפר דאין הבעל מיפר בקודמין הלכך אי ארוסה בתחלה ונשואה בסוף היא לא מצי מיפר דאין הבעל מיפר בקודמין ואי נשואה בתחלה וארוסה בסוף היא נמי לא מצי מיפר דכיון שנשאת פקע ליה אב וארוס אינו יכול להפר אלא בשותפות. ונקט ליה לטעמא דאין הבעל מיפר בקודמין משום דהייטו טעמא מחמת שנפתלג לו אב דאי הכי בעל גרע מארוס בתמיה: ולענין הלכה כתב הרמב"ן ז"ל כיון דבעיין לא אפשיטא נקטינן לחומרא דגרושין כהקמה דמו והיכא דנדרה ושמע בעלה וגרשה ואהדרה ביומיה לא מצי מיפר לה. אבל הרשב"א ז"ל כתב דנהי דבעיין לא אפשיטא מהכא מתניתא דמייתי עלה אפשיטא לה ממימריה דשמואל דאמר לעיל (דף עח.) מגה ה"מ דארוס אחרון מיפר נדרים שנראו לראשון דאלמא קבלה מרביה דכי תנן במתני' בו ביום משום שמיעת ארוס נקט ליה ולא משום שמיעת אב וכיון דשמואל אמר הכי לא שכיחנן מאי דפשיטא ליה לשמואל משום מאי דאמתפקא להו בגמרא. וכי תימא ה"כ מ"ט לא [פשטינן] בעיין ממימריה דשמואל איכא למימר דממתני' או ממתניתא בעו למפשטה ולא ממימרא דאמוראה ודכוותה הא דבעיא לן לעיל בפ' אין המודר (דף לה:) הני כהני שלוחי דידן ניהו או שלוחי דשמיא ולא אפשיטא התם אע"ג דהוה ליה למפשטה ממימריה דרב [ו]המנוגע דאמר בפ"ק דקדושין (דף כג:) דשלוחי דשמיא הוו משום דממתני' או ממתניתא הוה בעי למפשטה ולא ממימרא דאמוראה והא נמי דכוותה:

מתני'

ס"ש אימתי אמרו מת הבעל נתרוקנה רשות לאב וכו'. פרשתי למעלה (דף מח.): **אימא סיפא.** אדלייקת מריש דגרושין כהקמה דמו [דייק] מסיפא דכשתיקה דמו: **אי ריש דוקא.** דלא מצי למיתני גרושין משום דכהקמה דמו נסיב סיפא משום ריש דלא בעי למיתנא בסיפא גווני אחרנא אלא לאפוקינהו לגווני דריש. אי סיפא דוקא דלא מצי תני בסיפא גירושין משום דכשתיקה דמיין נסיב ריש משום סיפא דלא בעי למיתנא בריש אלא גווני [ה]דמצי לאפוקי להו בסיפא: **ס"ש נדרה והיא ארוסה וכו' ש"מ גרושין כשתיקה דמיין.** דכיון דקתני בו ביום על כרחין בלאיכא שמיעה עסקינן וקס"ד דשמיעה דארוס היא ולהכי תנא בו ביום לאשמועינן דגרושין כשתיקה דמיין דאי שמיעה דאב היא מאי רבותא כי קתני בו ביום: ודאיכא **בשלא שמע ארוס ושמע אב.** ומשום שמיעה דאב הוא דקתני בו ביום ולא לאשמועינן רבותא אלא דינא הכי הוא דכיון דאיכא שמיעה דאב דוקא בו ביום אבל למחר וליומא אחרינא לא: **ס"ש נדרה בו ביום וכו'.** וקס"ד דבארוסה עסקינן וקתני אין יכול להפר אלמא גרושין כהקמה דמיין והלכך על כרחך מתניתין דקתני בו ביום בשלא שמע ארוס ראשון ושמע אב עסקינן דאי שמע ארוס כיון שגרשה אפילו נתארסה בו ביום לא מצי מיפר: **אמרי הכא בנשואה עסקינן.** לעולם אימא לך דגרושין כשתיקה דמיין והכא הייטו טעמא משום דבנשואה עסקינן או בתמילה או בסוף ומש"ה לא מצי מיפר דאין הבעל מיפר בקודמין הלכך אי ארוסה בתחלה ונשואה בסוף היא לא מצי מיפר דאין הבעל מיפר בקודמין ואי נשואה בתחלה וארוסה בסוף היא נמי לא מצי מיפר דכיון שנשאת פקע ליה אב וארוס אינו יכול להפר אלא בשותפות. ונקט ליה לטעמא דאין הבעל מיפר בקודמין משום דהייטו טעמא מחמת שנפתלג לו אב דאי הכי בעל גרע מארוס בתמיה: ולענין הלכה כתב הרמב"ן ז"ל כיון דבעיין לא אפשיטא נקטינן לחומרא דגרושין כהקמה דמו והיכא דנדרה ושמע בעלה וגרשה ואהדרה ביומיה לא מצי מיפר לה. אבל הרשב"א ז"ל כתב דנהי דבעיין לא אפשיטא מהכא מתניתא דמייתי עלה אפשיטא לה ממימריה דשמואל דאמר לעיל (דף עח.) מגה ה"מ דארוס אחרון מיפר נדרים שנראו לראשון דאלמא קבלה מרביה דכי תנן במתני' בו ביום משום שמיעת ארוס נקט ליה ולא משום שמיעת אב וכיון דשמואל אמר הכי לא שכיחנן מאי דפשיטא ליה לשמואל משום מאי דאמתפקא להו בגמרא. וכי תימא ה"כ מ"ט לא [פשטינן] בעיין ממימריה דשמואל איכא למימר דממתני' או ממתניתא בעו למפשטה ולא ממימרא דאמוראה ודכוותה הא דבעיא לן לעיל בפ' אין המודר (דף לה:) הני כהני שלוחי דידן ניהו או שלוחי דשמיא ולא אפשיטא התם אע"ג דהוה ליה למפשטה ממימריה דרב [ו]המנוגע דאמר בפ"ק דקדושין (דף כג:) דשלוחי דשמיא הוו משום דממתני' או ממתניתא הוה בעי למפשטה ולא ממימרא דאמוראה והא נמי דכוותה:

מתני'

הכא בנשואה עסקינן. שהחזירה ונשאה: [ו]מהו שיפר בלא שמיעה. כגון שיש שמע נדרה לפלוני ואחר לא נדרה יהו מופרין והוא הדין דבאחר נמי מצי למנעו: **והא לא ששע.** אלמא דמהני הפרה בלא שמיעה: לבי שמע **הוא דשיפר.** פי' ה"ר אליעזר לבי שמע יפר לה והפרה דקתני בלא שמע לא מהניא מידי: **א"ב לא ששע למה לי למיסר.** וכי מאחר דהפרתו לא מהניא למה לי להפר קודם שמעו: **ומשני אוריתא דרבנן לאחרורי.** שמתוך שהיא שומעת הפרה יוצאה מפיו היא קטורה שכבר הם מופרין ואומרת לו כך וכך נדרתי ואז הוא מפר ומיהו לקמן נבי פלוגתא דר"מ ורבנן משמע דהפרה דאשונה מהניא מדקתאמר דלמת מעכירנא ההיא שעתא ולא אוכל להפר ומועיל הפרה דאשונה ועוד דאי צריך להפר כששמע לא הוי רבנן פליגי עליה הלכך נראה לי לפי שמע הוא דמפר לה כלומר לכשישמע תועיל הפרה שהפר כבר ומיהו בכל הספרים כתוב לקמן דאמר לפי שמעכנא והכא כתוב לפי שמע הוא דמפר ומשמע שצריך לומר הרי הם מופרין לכשישמע ובע"א לא תועיל הפרה לר"מ הלכך הויא נמי הפרה למפרע כיון שאמר כפירוש לכשישמע אבל הכא אומר לה אין האב אומר לה לכשאשמע שהרי היא עומדת מיד לעשות מרצונותו והפרה זו לא תועיל לנדרים שישמע אחר שעלה מרצונו ואף על גב שנדרה כשהיה ברצונו כיון דבאותה שעה לאו נר

מסורת הש"ס

(א) לעיל מח: ע. לקמן עח:, (ב) [ברכות כה. וש"נ], (ג) [לעיל כח: וש"נ], (ד) לקמן פט., (ה) [נטעין לה: וש"נ], (ו) [ל"ל הוא], (ז) [ע"כ שייך לדף הקודם], (ח) [שייך לע"ב].

הגהות הב"ח

(א) גמ' ליתני נמי או שמע: (ב) רש"י ד"ה לי ריש וכו'. סיפא אי שמע: (ג) ר"ה א"נ סיפא דוקא וכו' כשתיקה דמו וכו' כל"ל ותיבת נמי נמחק:

גליון הש"ס

בהר"ן ד"ה **אי ריש** כו' דפצי לאאוכי להו בו'. ממנה לי הא א"נ ממני בריש שמע ושתק וגרשה בו ביום הר"מ לאפוקי בסיפא שמע ושתק וגרשה למחר וכמו דקתני כשתיה. וה' ליור עיני:

מוסף רש"י

בנשואה עסקינן. שנדרה כשהיא ארוסה וגירשה והחזירה שהכניסה לחופה ואין הבעל יכול להפר אע"פ שלא נתגרשה (ראמ"ה בשמו). דאין הבעל מיפר בקודמין. בנדרים שקנתו לנשואין (נישין לה:) דאותן נדרים שנדרה בבית אישה מיפר בעלה, אבל אם היו עליה נדרים קודם שנשאה כשהיתה ארוסה וכנסה לה מלי מיפר (ע"ל לז.).

תוספות

ליתני שמע וגירש. ומת בו ביום, מדלא תני הכי כו': **ליתני שמע וגירש.** ומת ביום שלאחריו דאין אב מיפר, מדלא תני הכי כו': **אלא מהא ליכ' למשמע.** דשמע ריש דווקא ומשמע סיפא דווקא ולא קמ"ל ריש אמיפא, דאי ריש דווקא דגירושי כהקמ' וכדין הוא דליתני בסיפא שמע וגירשה נסיב סיפא משו' ריש דבריש לא מצי למתני ליה, ואי סיפא דווקא דגירושי כשתיקה, וכדין הוא דבריש מצי למיתני שמע וגירש, משום סיפא לא נסיב לה לא מצי לה בריש: ת"ש נדרה והיא ארוסה ונתקדשה בו ביום. וס"ל מדנקט בו ביום מיירי שמע בע, וכשגירשה הרי קיים לי גירושי כהקמה.

עין משפט נר מצוה

ל א ב מיי' פי"ח מהל' נדרים הלכה עז סמג לאוין רמב עוש"ע יו"ד סימן רלד סעיף יא:

לא ג מיי' שם הלכה יא סעיף"ע שם סעיף יח:

לב ד מיי' שם פי"ב הלכה ח עוש"ע שם ובעיף כח:

פירוש הרא"ש

ואי תקשי לך למאי נקט ומתארסה בו ביום כיון שלא הספיק הבעל לשמוע וגרש לפרש דבו ביום למיתת הבעל קאי ולא לאיש הבעל ונרש הלכ לספר ביום מיתת הבעל דעתרוקנה רשות לאב ולבני חלק הבעל הוה ליה ביום שמיעה דעתה נתרוקנה לרשותו לספר לה: ושמע בעל וגירשה ואחדרה ביומיה. ובארוסה לחירי דאין הבעל מיפר בקודמין כדמסיקנא ובלא אהדרה נמי הוה מצי למימר דאי כשתיקה דמי נתרוקנה רשות לאב ומיפר ואפי' דנקט ואהדרה לאשמועינן דוקא דאהדרה ביומיה אבל אם עבר היום לא מצי מיפר אפי' הוי גרושין כשתיקה אע"ג דלא היתה מתחתו בסוף היום ומיהו ביגיעלמי דפרקין לא משמע הכי דגרים ביגיעלמי נבי פלוגתא דרבי יוסי בר"י ורבנן אי הפרת נדרים הוא מעת לעת או עד שתחשך דוקא שנתחתן ואזר לדבורו על דעתיה דרבי יוסי בר"י נתנין לו כ"ד שעות ולרבנן לעולם הוא מיפר והולך עד שיחזור לדבורו לפני שקיעת החמה מזר לדבורו לפני שקיעת החמה שעה אחת שוב אינו יכול להפר אלמא שעות מתחיל כפוף להפר אינן מן המנין: ו) **ואי אמרת** גירושין בשתיקה דמו. כיון דקא משיב כל הלדדין שיכול למצוא שנתרוקנה רשות לאב ליתני נמי לא שמע וגירש: **אי ריש דוקא.** ומדלא תנא ושמע וגירש אלמא גירושין כהקמה והיה ראוי לשנותו בסיפא: **אלא דנסיב ריש משום ריש.** פירוש אינו

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com

עב: ר"ן נערה המאורסה פרק עשירי נדרים רש"י

מתני' דרך תלמידי חכמים וכו'. לפי שנערה המאורסה לאחר שנשאת אי אפשר שתהא הפרה נדריה קודם שתנשא. וגגמרא מפרש הך הפרה אי קודם שמיעה היא אי לאחר שמיעה: **שאם הכנס לרשותו אינו יכול להפר.** לפי שאין הבעל מיפר בקודמין: **גמ' בעי רמי בר חמא מהו שיפר בלא שמיעה** [1]**ושמע אישה דוקא הוא או** [2]**לאו דוקא הוא אמר רבא ת"ש דרך תלמידי חכמים עד שלא יצאת בתו מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין והא לא שמע לכי שמע הוא דמיפר א"כ כי לא שמע למה ליה למימר הא קמשמע לן אורחיה דצורבא מרבנן להדורי ת"ש מסיפא וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה הכא נמי דאמר לה לכי שמענא ת"ש** [3]**האומר לאשתו כל נדרים שתדורי עד שאבא ממקום פלוני הרי הן קיימין לא אמר כלום הרי הן מופרין רבי אליעזר אומר** [3]**מופר והא לא שמע הכא נמי דאמר לכי שמענא ולמה לי מן השתא לכי שמע ליפר לה קסבר דלמא ממרידנא היא שעתא תא שמע** [3] **האומר לאפוטרופוס כל נדרים שנודרת אשתי מכאן ועד שאבא ממקום פלוני הפר והפר לה יכול יהו מופרין תלמוד לומר** [2]**אישה יקימנו ואישה יפרנו דברי רבי יאשיה אמר לו רבי יונתן מצינו בכל התורה כולה** [7]**שלוחו של אדם כמותו ואפילו רבי יאשיה לא קאמר אלא** [8]**משום דגזירת הכתוב הוא אישה יקימנו ואישה יפרנו אבל דבולי עלמא** [9]**שלוחו של אדם כמותו והא לא שמיע ליה הכא**

מתני' [1]דרך תלמידי חכמים עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה כל נדרים שנדרת עד שלא תכנסי לרשותי הרי הן מופרין שמשתכנס לרשותו אינו יכול להפר: **גמ'** בעי רמי בר חמא בעל מהו שיפר בלא שמיעה [1]ושמע אישה דוקא הוא או [2]לאו דוקא הוא אמר רבא ת"ש דרך תלמידי חכמים עד שלא יצאת בתו מאצלו אומר לה כל נדרים שנדרת בתוך ביתי הרי הן מופרין והא לא שמע לכי שמע הוא דמיפר א"כ כי לא שמע למה ליה למימר הא קמשמע לן אורחיה דצורבא מרבנן להדורי ת"ש מסיפא וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר לה הכא נמי דאמר לה לכי שמענא ת"ש [3]האומר לאשתו כל נדרים שתדורי עד שאבא ממקום פלוני הרי הן קיימין לא אמר כלום הרי הן מופרין רבי אליעזר אומר [3]מופר והא לא שמע הכא נמי דאמר לכי שמענא ולמה לי מן השתא לכי שמע ליפר לה קסבר דלמא ממרידנא היא שעתא תא שמע [3] האומר לאפוטרופוס כל נדרים שנודרת אשתי מכאן ועד שאבא ממקום פלוני הפר והפר לה יכול יהו מופרין תלמוד לומר [2]אישה יקימנו ואישה יפרנו דברי רבי יאשיה אמר לו רבי יונתן מצינו בכל התורה כולה [7]שלוחו של אדם כמותו ואפילו רבי יאשיה לא קאמר אלא [8]משום דגזירת הכתוב הוא אישה יקימנו ואישה יפרנו אבל דבולי עלמא [9]שלוחו של אדם כמותו והא לא שמיע ליה הכא

ושמע אישה דוקא הוא. דאינו מיפר **והא לא שמע.** והיכי מצי מיפר לה: **לכי שמע הוא דמיפר.** דהא דמיפר להו לא משום דהשתא מיפר בלא שמיעה אלא לכי שמע ליה לנדר ולאח"כ ליהוי מופר בהא הפרה שהיפר כל זמן שהיא ברשותו: **א"כ.** דאכתי לא שמע ולא הוו מופרים בהפרה זו למה ליה למימר השתא הא לא מהני ולא מידי: **להדורי.** לחזור ולנדוק אחר כתו אם יש עליה שום נדר דליפר לה שלא תבא לידי מכשול: **ת"ש דאומר לאשתו וכו' הרי הן קיימין לא אמר כלום.** דעדיין לא בא הנדר לעולם והיאך יכול לקיימו: **כגון דאמר לה לכי שמענא.** יהו מופרים. ומאחר דהפרה תליא בשמיעה למה ליה למימר השתא לכי שמע מפר לה: **קסבר דלמא ממרידנא היא שעתא.** בשעה שישמע הנדר שמא יהא טרוד ולא יפרנו: **אישה יפרנו וגו'.** ולא שיח: **ואפי' ר' יאשיה.** אית ליה דשלוחו של אדם כמותו אי לאו משום דכתיב אישה יפרנו והיכי מצי משוי שליח כל זמן שלא נדרה הא לא שמע לנדרה אלא לאו ושמע לאו דוקא ואהכי מצי משוי שליח: **דאמר**

מסורת הש"ס

א) לקמן עה. מיר יב. **ב)** [ועי' תוספות כתובות עב. ד"ה יחוורו], **ג)** מיר יב: [נ"מ ט:], **ד)** [ברכות לד: וש"נ], **ה)** [פי' תוס' נ"מ ט. ד"ה שליח], **ו)** [נ"ל דאמ"ל], **ז)** נכ"י: דאם איתא דבעינן כי שמע,

תורה אור השלם

1. וְשָׁנְעוּ אִישָׁה בְּיוֹם שָׁמְעוֹ וְהֵחֲרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נְדָרֶיהָ וְאִסָּרָהּ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם: במדבר ל ח
2. כָּל נֶדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ: במדבר ל יד

מוסף רש"י

הרי הן קיימין לא אמר כלום. דנדרים שלא בא לעולם אינו יכול לקיים (לעמן עה.), לאפוטרופוס. היה הולך למדינת הים ומינה אפוטרופוס על נכסיו לזון אשתו וכניו (ב"מ צז.).

פירוש הרא"ש

הפרה היא הלכך אין כפרה שלמפרע מועלת ולרך להפר לכשיגמע: הרי הן קיימין **לא אמר כלום.** דקיים לן שלא היה בלבו לקיימו שמא תדור בנדרים שהוא מלעוגר וכיון שהיו אלינו חפץ בקיומן והיו כמו נדר בעשות: **ר"א אומר** מוסר. דיליה בכל נדרים ניחא ליה שיהו מופרין: **יהא לא שמע,** ואפי' רבנן לא פליגי עליה אלא משום שלא בא הנדרים לכלל הקם אבל בנדרים שעברו מודו דמיפר בלא שמיעה: **ולמה** לי מן השתא. מאחר דאין ההפרה מועלת על שישמע למה לרך ליתר לה תחלה שיהו מופרין כשישמע יפר לה: **ר"אבא בר"א.** כיון שמיעה ולא יהיה לי פנאי להפר לכך אפר ממילה שתחול ההפרה לאפרה: **האומר לאפוטרופוס.** בין הקם לה לא אמר כלום שאפר אם הוא בעצמו הקם לה נדרים העתידה לינדר אינן קיימין: **ואישה יפרנו.** ולא הבלוה: שלוחו של אדם במותו. כפי' הלים מקדם (קידושין מא:) יליף לה מקלת: **והא לא** שמיע ליה. ושמיעה דאפוטרופוס אינה כשמיעת הבעל ואם״פ שעשאו שליח לאפר דכמידי דממילא לא שייך מני שליחות וכמיר מוקים לה כר״א דאמר בעל מיפר עד שלא נדרה וכיון דאיהו מצי מיפר מצי נמי משוי שליח לאפר נדרים של עתיד וכבר שנינו לעיל דלרבי אליעזר אין ההפרה מועלת עד שעתא הלכך פריך מי איכא מידי דאיהו לא מצי עביד ואינא מצי עביד דמכח הך פירכא מוקי לה הש״ס בגמ׳ כר״א:

תוספות

מתני' דרך תל"ח בו' יוצאה מרשותו. קודם שתנשא: **וכן הבעל.** שהוא ת"ח: **שמשתכנס לרשותו.** אחר הנישואין אין יכול [להפר], דאינו מפר בקדמני: **גמ' בעל מהו שיפר בלא שמיעה.** כגון דלא ידע שנדרה וא"י אם נדרת מופר ליכי, וכ"ה דבאה נמי ה"מ. למיגעי: **והא לא שמע.** דמדקתני כל נדרים שנדרת: **דאורחי' דצורבא מרבנן.** דבעל נמי ת"ח הוא: **ת"ש מסיפא** בו'. כי הך ת"ק **דאמר** דאמר: **הבא נמי דא'** לכי שמענא. מיפרי דמועלת ההפרה כשישמע הנדר ואלה ההפרה דמעיקרא, אבל אי אי מופרי בלא לכי שמענא לא הוי הפרה אף כי ישמע, וכן משמע דלעני אי לכי שמע כיון דלא אי לכי שמענא דלרך הפרה אחרת כשישמע, וי"ע אמאי לא אי לעני לכי שמענא: **ולמה** לי מהשתא. להפר, ימתין עד שישמע הא אילא עד שישמע, [ומתרלינן] דלמא מטרידנא: **ת"ש האו' לאשתו בו'.** מתני' היא בפרק: **הרי הן קיימין לא א' כלום.** דאין יכול לקיים נדר בלא שמע, דשמא תדור נדר שיאסה בה דהוי קיום כעשות: **ר"א אי' בומ' והא לא שמע.** דאמרי לא נדר נדרה וקאמר ר"א דמיפר, וע"כ לא פליגי רבנן אלא מטו' דלא נאי הנדר לכלל הקם, [אבל] כנדרים שעברו מודו דמיפר בלא שמע: **האו' לאפוטרופוס** [וכו'] **הקם לה לא א'** [כלום]. דאיהו נמי לא מצי להקים נדר דעתיד, לא מצי משוי שליח, א"נ לא נמי [כדעתו] לעשות שליח להקים: **אישה יפרנו.** ולא שליח: **ששלוחו** [כמותו. דילפינן לה] מתרומה (קידושין מא:). אלמא לר' יוחנן מפר שליח ואע"פ שלא שמע בעל: **[ואפילו** ר"ן **אמר' לא שליג** [וכו']. אבל אי לאו קרא שלוחו של אדם כמותו: **והא לא** שמע. הוא עצמו וקאמר דהוא שוויה שליח. וא"ת שמיעת שליח כשמיעתו, ומיהכן בקונע' דלעניין שמיעה אינו נעשה שליח, ורבנו יוסף פ"ה מפ' דבמיר פ"ב (יב:) מוקי לה הך שמעתא' (פלוגתא) כר"א דא' בעל מפר עד שלא נדרה, כיון דאיהו מצי מפר משוי שליח לאפר נדריה דלעתיד, ומליגי לעיל דאפילו דר"א אינה אלא עד שישמע וס"ד דהך הפרה דאפוטרופוס אלה מיד קודם שמיעת הבעל, ולכך פריך והא לא שמע בעל ואין הפרה דאפוטרופוס מאי הוי כיון דבעל לא מצי עביד דאיהו לא מצי עביד, דמכח קושי' זו מוקי לה בתלמודא בגמיר כר"א:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com